# Έξοδα

Ισπανία

Στην παρούσα ιστοσελίδα παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στην Ισπανία.

Οικογενειακό δίκαιο – διαζύγιο
Οικογενειακό δίκαιο - επιμέλεια
Οικογενειακό δίκαιο - διατροφή
Εμπορικό δίκαιο - συμβάσεις
Εμπορικό δίκαιο - ευθύνη

**Κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αμοιβές στον χώρο των νομικών επαγγελμάτων**

**- Δικηγόροι (Abogados)**

Στην Ισπανία υπάρχει μία και μόνη κατηγορία δικηγόρων οι οποίοι, εφόσον εγγραφούν στον δικηγορικό σύλλογο, έχουν δικαίωμα παρέμβασης σε κάθε είδους διαδικασία ενώπιον κάθε είδους δικαστηρίου.

Οι δικηγόροι ορίζουν τις αμοιβές τους σύμφωνα με «κατευθυντήριες γραμμές» τις οποίες εκδίδουν οι κατά τόπους δικηγορικοί σύλλογοι. Οι κατευθυντήριες γραμμές υιοθετούν κάποια γενικά κριτήρια όπως η πολυπλοκότητα της υπόθεσης, η αναλογικότητα κ.λπ., και τηρούνται από όλους κατά τον υπολογισμό των αμοιβών τους.

Από την άλλη πλευρά, οι αμοιβές διαφέρουν πάντα ανάλογα με τον βαθμό δικαιοδοσίας στον οποίο δικάζεται η υπόθεση.

**- Πάγια έξοδα**

**- Πάγια έξοδα σε αστικές διαδικασίες**

**- Πάγια έξοδα των διαδίκων σε αστικές διαδικασίες**

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 241.1º του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Ley de Enjuiciamiento Civil) αναφέρεται ρητά ότι οι αμοιβές δικηγόρου και δικαστικού πληρεξούσιου (procurador), εφόσον η εκπροσώπηση είναι υποχρεωτική, είναι στοιχείο που περιλαμβάνεται στον υπολογισμό των εξόδων.

Ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας ορίζει ότι οι αμοιβές των δικηγόρων υπόκεινται στους κανόνες του επαγγελματικού τους συλλόγου.

Στάδιο της αστικής διαδικασίας στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων

Ο πελάτης υποχρεούται πάντα να καταβάλει την αμοιβή του δικηγόρου του και του δικαστικού πληρεξούσιου του. Γνωρίζει εξαρχής το ύψος της αμοιβής, αν και το ακριβές ποσό γίνεται γνωστό μετά το πέρας της διαδικασίας. Ο δικηγόρος και ο δικαστικός πληρεξούσιος έχει δικαίωμα να προσφύγει κατά του πελάτη του, και μάλιστα με προνομιακές διαδικασίες, για τη χρηματοδότηση της δαπάνης του (κατά τη διάρκεια της διαδικασίας) ή την εξόφληση της αμοιβής του (μετά το πέρας της).

Στην πράξη, αυτό που συμβαίνει συνήθως είναι ότι ο πελάτης πληρώνει μια προκαταβολή στην αρχή και στη συνέχεια αναμένει την απόφαση του δικαστηρίου σχετικά με την επιδίκαση των εξόδων. Εάν καταδικαστεί ο αντίδικος στην καταβολή των δικαστικών εξόδων, ο δικηγόρος (Abogado) και ο δικαστικός πληρεξούσιος (Procurador) υποβάλλουν τα τιμολόγιά τους στο δικαστήριο και, εφόσον εγκριθούν, εξοφλούνται από τον αντίδικο.

Ο νόμος 10/2012 θέσπισε υποχρέωση καταβολής δικαστικού τέλους.

**¿Τι είναι το δικαστικό τέλος;**

Πρόκειται για κρατικό φόρο, τον οποίο πρέπει να καταβάλλουν σε συγκεκριμένες περιπτώσεις φυσικά πρόσωπα, προκειμένου να προσφύγουν στα δικαστήρια και να κάνουν χρήση της δημόσιας υπηρεσίας απονομής της δικαιοσύνης. Η διαχείριση του συγκεκριμένου φόρου έχει ανατεθεί νόμιμα στο Υπουργείο Οικονομικών και Δημόσιας Διοίκησης (Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas). Η δυνατότητα απαίτησης της καταβολής των συγκεκριμένων τελών τέθηκε σε ισχύ την 1η Απριλίου 2003 και ρυθμίζεται επί του παρόντος από τον νόμο 10/2012 της 20ής Νοεμβρίου για τη ρύθμιση συγκεκριμένων τελών στον τομέα της απονομής της δικαιοσύνης και του εθνικού ιδρύματος τοξικολογίας και ιατροδικαστικής (Instituto Nacional de Toxicología y Ciencias Forenses). Ο εν λόγω νόμος τροποποιήθηκε δύο φορές: την πρώτη με το βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 3/2013 της 22ας Φεβρουαρίου και τη δεύτερη με το βασιλικό νομοθετικό διάταγμα 1/2015 της 27ης Φεβρουαρίου. Η πιο σημαντική καινοτομία της δεύτερης τροποποίησης ήταν η κατάργηση του δικαστικού τέλους για τα φυσικά πρόσωπα για όλα τα δικαστήρια και τις διαδικασίες, καθώς από την έναρξη ισχύος του νόμου του 2012 έπρεπε να το καταβάλουν και τα φυσικά πρόσωπα.

**Περιπτώσεις στις οποίες η καταβολή του τέλους είναι υποχρεωτική (φορολογητέα πράξη)**

Το άρθρο 1 του νόμου 10/2012 ορίζει ότι το τέλος για την εκδίκαση αστικών και διοικητικών υποθέσεων, υποθέσεων εργατικού δικαίου και κοινωνικής ασφάλισης αποτελεί κρατικό τέλος και είναι απαιτητό καθ' όμοιο τρόπο σε ολόκληρη την εθνική επικράτεια στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τον εν λόγω νόμο, με την επιφύλαξη των τελών και άλλων φόρων που μπορούν να απαιτήσουν οι αυτόνομες κοινότητες στο πλαίσιο της άσκησης των αντίστοιχων οικονομικών αρμοδιοτήτων τους, οι οποίες δεν μπορούν να φορολογούν τις ίδιες φορολογητέες πράξεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 2, το τέλος επιβάλλεται για την άσκηση της εξουσίας των δικαστηρίων κατόπιν άσκησης των ακόλουθων ενδίκων βοηθημάτων:

Άσκηση αγωγής σε κάθε είδους αναγνωριστική αγωγή και αγωγή εκτέλεσης εξωδικαστικών εκτελεστών τίτλων σε αστικές υποθέσεις, άσκηση ανταγωγής και αρχική αίτηση διαδικασίας έκδοσης διαταγής πληρωμής και ευρωπαϊκής διαδικασίας έκδοσης διαταγής πληρωμής

Αίτηση αναγκαστικής κήρυξης σε κατάσταση πτώχευσης και παρεμπίπτουσα αγωγή σε πτωχευτικές διαδικασίες

Άσκηση διοικητικής προσφυγής

Άσκηση έκτακτης προσφυγής λόγω δικονομικής παράβασης σε αστικές υποθέσεις

Άσκηση έφεσης και αναίρεσης σε αστικές και διοικητικές υποθέσεις

Άσκηση έφεσης και αναίρεσης σε υποθέσεις εργατικών διαφορών

Ανακοπή κατά της εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων.

**¿Ποιος υποχρεούται να καταβάλει το δικαστικό τέλος;**

Το άρθρο 3 ορίζει ότι υπόχρεος για την καταβολή του τέλους είναι όποιος κινεί την ένδικη διαδικασία και προβαίνει στη διενέργεια της βαρυνόμενης με το τέλος πράξης.

Για τους σκοπούς της προηγούμενης παραγράφου, θεωρείται ότι υφίσταται μία και μόνη φορολογητέα πράξη όταν στο δικόγραφο της προσφυγής που αποτελεί τη φορολογητέα πράξη σωρεύονται διάφορες κύριες αγωγές, οι οποίες δεν απορρέουν από το ίδιο δικόγραφο. Στην περίπτωση αυτή, για τον υπολογισμό του ποσού του τέλους αθροίζονται τα ποσά όλων των σωρευμένων αγωγών.
Το τέλος μπορεί να καταβληθεί από τον δικαστικό εκπρόσωπο ή τον δικηγόρο εξ ονόματος και για λογαριασμό του υποχρέου, ιδίως όταν ο τελευταίος δεν διαμένει στην Ισπανία και χωρίς να απαιτείται να εξασφαλίσει ο υπόχρεος αριθμό φορολογικού μητρώου πριν από την αυτοπεραίωση. Ο δικαστικός πληρεξούσιος (procurador) ή ο δικηγόρος δεν υπέχουν φορολογική υποχρέωση για τη συγκεκριμένη καταβολή.
Περιπτώσεις απαλλαγής:
Αντικειμενικές απαλλαγές:
Άσκηση αγωγής και μεταγενέστερων ενδίκων μέσων όταν πρόκειται για τις διαδικασίες που θεσπίζονται ειδικά για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των ατομικών ελευθεριών, όπως διαδικασίες κατά ενεργειών των εφορευτικών επιτροπών.
Αίτηση εθελούσιας κήρυξης σε κατάσταση πτώχευσης υποβληθείσα από τον οφειλέτη.
Υποβολή της αρχικής αίτησης της διαδικασίας έκδοσης διαταγής πληρωμής και της αίτησης επ' ακροατηρίου συζήτησης απαίτησης ποσού, όταν το ποσό των αιτήσεων δεν υπερβαίνει τα δύο χιλιάδες ευρώ. Η συγκεκριμένη απαλλαγή δεν ισχύει όταν στις ως άνω διαδικασίες η ασκούμενη αξίωση βασίζεται σε έγγραφο το οποίο έχει χαρακτήρα εξωδικαστικού εκτελεστού τίτλου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 517 του νόμου 1/2000, της 7ης Ιανουαρίου 2000, περί πολιτικής δικονομίας.
Άσκηση διοικητικής προσφυγής σε περιπτώσεις σιωπηρής διοικητικής άρνησης ή αδράνειας της διοίκησης.
Άσκηση αγωγής εκτέλεσης διαιτητικής απόφασης των επιτροπών διαιτησίας σε καταναλωτικές διαφορές (Juntas Arbitrales de Consumo).
Αγωγές οι οποίες ασκούνται από τον σύνδικο πτώχευσης προς όφελος της πτωχευτικής περιουσίας και κατόπιν έγκρισης του Εμποροδικείου (Juez de lo Mercantil).
Διαδικασίες δικαστικής κατανομής περιουσίας, εκτός των περιπτώσεων στις οποίες ασκείται ανακοπή ή υπάρχει διαφωνία όσον αφορά τη συμπερίληψη ή μη περιουσιακών στοιχείων, το δε τέλος της επ' ακροατηρίου συζήτησης καταβάλλεται από τον ανακόπτοντα για το ποσό που αμφισβητείται ή εκείνο που προκύπτει από την αμφισβήτηση του εγγράφου κατανομής της κληρονομίας, και σε περίπτωση ανακοπής από περισσότερα πρόσωπα το τέλος επιμερίζεται μεταξύ τους ανάλογα με το μερίδιό τους.
Υποκειμενικές απαλλαγές:
Φυσικά πρόσωπα·
Τα νομικά πρόσωπα στα οποία έχει αναγνωριστεί το δικαίωμα στη δωρεάν νομική συνδρομή, τα οποία και φέρουν το βάρος της απόδειξης ότι πληρούν τις προϋποθέσεις από τις οποίες ο νόμος εξαρτά την παροχή της
Η εισαγγελική αρχή (Ministerio Fiscal)
Η γενική διοίκηση του κράτους (Administración General del Estado), οι διοικήσεις των αυτόνομων κοινοτήτων, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και οι δημόσιοι οργανισμοί που εξαρτώνται από όλες τις προαναφερθείσες αρχές
Το Κοινοβούλιο (Cortes Generales) και οι νομοθετικές συνελεύσεις (Asambleas Legislativas) των αυτόνομων κοινοτήτων.

**Πάγια έξοδα σε ποινικές διαδικασίες**

**Πάγια έξοδα των διαδίκων σε ποινικές διαδικασίες**

Το θέμα ρυθμίζεται από τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (Ley de Enjuiciamiento Criminal).
Κατοχυρώνεται για κάθε κατηγορούμενο για ποινικό αδίκημα η άσκηση του δικαιώματος υπεράσπισης στη διάρκεια της διαδικασίας, ανεξαρτήτως βαθμού, αφ' ης στιγμής του κοινοποιείται κατηγορία, είτε τελεί υπό κράτηση ή υπό άλλο περιοριστικό μέτρο είτε δέχεται τη διεξαγωγή της δίκης, ενώ λαμβάνει πληροφορίες για το δικαίωμά του στην υπεράσπιση.
Για την άσκηση του δικαιώματος υπεράσπισης, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να εκπροσωπηθεί από δικαστικό πληρεξούσιο (Procurador) και να αναθέσει την υπεράσπισή του σε δικηγόρο. Εφόσον ο ενδιαφερόμενος δεν ορίσει δικηγόρο και δικαστικό πληρεξούσιο (Procurador) και δεν υποβάλει σχετικό αίτημα και, σε κάθε περίπτωση, εφόσον δεν διαθέτει τη δικαιοπρακτική ικανότητα να το πράξει, τότε τα ανωτέρω πρόσωπα ορίζονται από το δικαστήριο.
Όλοι οι διάδικοι, εφόσον δεν τους έχει αναγνωρισθεί το ευεργέτημα της πενίας, υποχρεούνται να καταβάλλουν τις αμοιβές των δικαστικών πληρεξούσιων που τους εκπροσωπούν, τις αμοιβές των δικηγόρων που έχουν αναλάβει την υπεράσπισή τους, τις αμοιβές των εμπειρογνωμόνων οι οποίοι γνωμοδοτούν κατόπιν αιτήματός τους, καθώς και τις αποζημιώσεις των μαρτύρων που καλούν, υπό τον όρο οι εμπειρογνώμονες και οι μάρτυρες, μετά την κατάθεσή τους, να έχουν υποβάλει σχετικό αίτημα το οποίο έχει γίνει δεκτό από τον δικαστή ή το δικαστήριο.
Δεν έχουν την υποχρέωση να καταβάλλουν τα λοιπά έξοδα της διαδικασίας, ούτε στη διάρκειά της ούτε μετά το πέρας της, παρά μόνον εφόσον τους επιδικαστούν από το δικαστήριο.
Ο δικαστικός πληρεξούσιος (Procurador) που δέχεται να αναλάβει την εκπροσώπηση διαδίκου υποχρεούται να καταβάλει την αμοιβή του δικηγόρου που παρίσταται στο δικαστήριο για τον πελάτη του.
Οι διάδικοι στους οποίους χορηγείται το ευεργέτημα της πενίας μπορούν να ορίσουν δικηγόρο και δικαστικό πληρεξούσιο (Procurador) στο δικαστήριο της επιλογής τους. Στην περίπτωση αυτή, ωστόσο, υποχρεούνται να καταβάλλουν τις αμοιβές τους, ωσάν να μην δικαιούνταν το ευεργέτημα της πενίας, εκτός εάν οι εν λόγω επαγγελματίες παραιτηθούν από την αξίωση είσπραξης αμοιβής σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 27 του νόμου περί νομικής συνδρομής (Ley de Asistencia Jurídica Gratuita).

**- Στάδιο της ποινικής διαδικασίας στο οποίο καταβάλλονται τα πάγια έξοδα των διαδίκων**

Ο πελάτης υποχρεούται πάντα να εξοφλεί τα τιμολόγια που εκδίδονται για δικηγορική αμοιβή μετά το πέρας της διαδικασίας. Δεν υποχρεούται να δώσει προκαταβολή όταν ο δικηγόρος και ο αντίκλητος (Procurador) ορίζονται από το δικαστήριο, διότι συνήθως συντρέχει χορήγηση του ευεργετήματος της πενίας.
Επισημαίνεται η πιο γενικευμένη προσφυγή στις υπηρεσίες αυτεπάγγελτα διορισμένου δικηγόρου. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον αναγνωριστεί στον πελάτη το ευεργέτημα της πενίας, δεν υποχρεούται να εξοφλήσει την αμοιβή του δικηγόρου. Την υποχρέωση αυτή αναλαμβάνει το Δημόσιο, εκτός εάν εντός της επόμενης τριετίας βελτιωθεί η οικονομική κατάσταση του πελάτη (κατά κανόνα, ο πελάτης ουδέποτε πληρώνει).

**- Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται από τους νομικούς εκπροσώπους**

**- Δικαιώματα και υποχρεώσεις των διαδίκων**

Ο δικαστικός πληρεξούσιος (Procurador) που εκπροσωπεί τον διάδικο υποχρεούται να τον ενημερώνει για κάθε ενέργεια στην οποία προβαίνει.
Τόσο ο δικηγόρος όσο και ο δικαστικός πληρεξούσιος (Procurador) υποχρεούνται να ενημερώνουν τον πελάτη τους οσάκις αυτό απαιτείται.

**Έξοδα**

**¿Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα στην Ισπανία;**

Δεν υπάρχει ειδικός δικτυακός τόπος στον οποίο παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τα δικαστικά έξοδα στην Ισπανία. Υπάρχουν, ωστόσο, δικτυακοί τόποι όπως αυτοί των κατά τόπους δικηγορικών συλλόγων οι οποίοι παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις αμοιβές των μελών τους.

**¿Σε ποιες γλώσσες μπορώ να πάρω πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα στην Ισπανία;**

Οι πληροφορίες συνήθως παρέχονται στην ισπανική γλώσσα. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να πάρουν πληροφορίες και στις επίσημες γλώσσες των αυτόνομων κοινοτήτων.
Επιπλέον, κάποιοι δικτυακοί τόποι παρέχουν ορισμένες πληροφορίες στην αγγλική γλώσσα.

**- Πού μπορώ να βρω πληροφορίες σχετικά με τη διαμεσολάβηση;**

Το μητρώο διαμεσολαβητών και κέντρων διαμεσολάβησης έχει δημόσιο χαρακτήρα και ενημερωτικούς σκοπούς. Αποτελεί ηλεκτρονική βάση δεδομένων με δωρεάν πρόσβαση μέσω του ιστοτόπου του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Αποστολή του είναι να διευκολύνει τους πολίτες που επιθυμούν να προσφύγουν στη διαμεσολάβηση για την εξεύρεση λύσεων σε διαφορές κάνοντας γνωστά τους επαγγελματίες διαμεσολαβητές και τα κέντρα διαμεσολάβησης.
Πρόσβαση στις μηχανές αναζήτησης
https://remediabuscador.mjusticia.gob.es/remediabuscador/RegistroMediador
https://remediabuscador.mjusticia.gob.es/remediabuscador/RegistroInstitucion

**Διαμεσολάβηση**

Ως διαμεσολάβηση νοείται κάθε μέσο για την εξεύρεση λύσης σε μια διαφορά, όπως και να ονομάζεται, με το οποίο δύο ή παραπάνω μέρη προσπαθούν οικειοθελώς να καταλήξουν μόνα τους σε συμφωνία με τη βοήθεια διαμεσολαβητή.

**Διαμεσολαβητής**

Διαμεσολαβητές μπορούν να είναι φυσικά πρόσωπα που απολαμβάνουν πλήρως τα πολιτικά τους δικαιώματα, εφόσον δεν τους το απαγορεύει η νομοθεσία στην οποία υπόκεινται κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους.
Τα νομικά πρόσωπα που προσφέρουν υπηρεσίες διαμεσολάβησης, είτε πρόκειται για επαγγελματικές εταιρείες είτε για οποιαδήποτε άλλη εταιρεία προβλεπόμενη από τον νόμο, πρέπει να ορίσουν φυσικό πρόσωπο το οποίο να πληροί τις προβλεπόμενες από τον νόμο προϋποθέσεις.

**Απαιτήσεις για την άσκηση καθηκόντων διαμεσολαβητή**

Ο διαμεσολαβητής πρέπει να διαθέτει επίσημο δίπλωμα πανεπιστημίου ή ανώτερης επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και ειδική κατάρτιση για την άσκηση καθηκόντων διαμεσολαβητή, την οποία αποκτά με την παρακολούθηση ενός ή περισσότερων ειδικών κύκλων μαθημάτων που διδάσκονται από κατάλληλα διαπιστευμένα ιδρύματα. Τα προσόντα αυτά ισχύουν για την άσκηση της δραστηριότητας του διαμεσολαβητή οπουδήποτε στην εθνική επικράτεια.
Ο διαμεσολαβητής πρέπει να συνάψει ασφαλιστήριο συμβόλαιο ή να παρέχει ισοδύναμη εγγύηση κάλυψης της αστικής ευθύνης που προκύπτει από τη δραστηριότητά του στις διαφορές στις οποίες εμπλέκεται.

**Διαμεσολαβητής αφερεγγυότητας (mediador concursal)**

Πρόκειται για φυσικό πρόσωπο το οποίο, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται για τους διαμεσολαβητές και τις προϋποθέσεις που απαιτούνται από το άρθρο 27 παράγραφος 1 του νόμου περί αφερεγγυότητας για τους διαχειριστές αφερεγγυότητας, μπορεί να διοριστεί υπό την ιδιότητα αυτή από συμβολαιογράφους ή υποθηκοφύλακες επιχειρήσεων στο πλαίσιο του εξωδικαστικού διακανονισμού πληρωμών που προβλέπεται στον τίτλο X του νόμου 22 της 9ης Ιουλίου 2003 περί αφερεγγυότητας. Οι διαμεσολαβητές αφερεγγυότητας μπορούν επίσης να είναι νομικά πρόσωπα, υπό την προϋπόθεση ότι ενεργούν σε διαμεσολάβηση αφερεγγυότητας μέσω φυσικού προσώπου το οποίο πληροί τις ανωτέρω προϋποθέσεις.

**Κέντρο διαμεσολάβησης**

Στα κέντρα διαμεσολάβησης περιλαμβάνονται δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς, ισπανικοί ή αλλοδαποί, και οργανισμοί δημοσίου δικαίου που έχουν ως στόχο την προώθηση της διαμεσολάβησης, τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη διαμεσολάβηση και τη διαχείρισή της, συμπεριλαμβανομένου του διορισμού διαμεσολαβητών, και πρέπει να διασφαλίζουν τη διαφάνεια κατά τον εν λόγω διορισμό διαμεσολαβητών. Εάν στους σκοπούς τους περιλαμβάνεται και η διαιτησία, λαμβάνουν μέτρα για να διασφαλίσουν τον διαχωρισμό μεταξύ των δύο δραστηριοτήτων.
Το κέντρο διαμεσολάβησης δεν μπορεί να παρέχει απευθείας την υπηρεσία διαμεσολάβησης ούτε μπορεί να υπερβαίνει τα καθήκοντά του σε αυτή, όπως αυτά καθορίζονται από τον νομοθέτη.

**- Φόρος προστιθέμενης αξίας**

**¿Πού μπορώ να βρω τις σχετικές πληροφορίες;**

Οι σχετικές πληροφορίες διατίθενται από την ισπανική φορολογική υπηρεσία στον δικτυακό τόπο της.

**¿Ποιος είναι ο ισχύων συντελεστής ΦΠΑ;**

Οι σχετικές πληροφορίες διατίθενται από τη φορολογική αρχή της Ισπανίας στον δικτυακό τόπο της.

**- Νομική συνδρομή**

**- Ορισμός**

Σύμφωνα με το άρθρο 119 του ισπανικού Συντάγματος, η νομική συνδρομή (ή «ευεργέτημα της πενίας») είναι μια διαδικασία μέσω της οποίας αναγνωρίζεται σε πολίτες, οι οποίοι αποδεδειγμένα δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα, μια σειρά ευεργετημάτων, τα οποία συνίστανται κυρίως στην απαλλαγή από την καταβολή αμοιβής δικηγόρου και δικαστικού πληρεξούσιου, αμοιβών εμπειρογνωμόνων, εγγυήσεων κ.λπ.
Η αναγνώριση του ανωτέρω δικαιώματος συνεπάγεται, σε γενικές γραμμές, τα εξής ευεργετήματα:
Δωρεάν νομικές συμβουλές και νομική καθοδήγηση πριν από την κίνηση της διαδικασίας.
Νομική συνδρομή σε συλληφθέντα ή κρατούμενο.
Δωρεάν υπεράσπιση από δικηγόρο και εκπροσώπηση από δικαστικό πληρεξούσιο (Procurador) στη διάρκεια της διαδικασίας.
Δωρεάν καταχώρηση αναγγελιών ή κλήσεων οι οποίες δημοσιεύονται υποχρεωτικά σε επίσημες εφημερίδες, στη διάρκεια της διαδικασίας.
Απαλλαγή από την καταβολή παραβόλων για την άσκηση ένδικων μέσων.
Απαλλαγή από αμοιβές εμπειρογνωμόνων στη διάρκεια της διαδικασίας.
Δωρεάν χορήγηση αντιγράφων, μαρτυρικών καταθέσεων, θεωρημένων εγγράφων και πιστοποιητικών.
Έκπτωση 80 % στα δικαιώματα και τέλη για ορισμένες συμβολαιογραφικές πράξεις.
Έκπτωση 80 % στα τέλη για πράξεις σχετικές με το κτηματολόγιο και το μητρώο επιχειρήσεων.
Στα ανωτέρω δικαιώματα έχουν προστεθεί αποκλειστικά και μόνο για τις διασυνοριακές διαφορές (μετά τη μεταρρύθμιση του νόμου περί νομικής συνδρομής με τη θέσπιση του νόμου 16 της 18ης Ιουλίου 2005, με τον οποίον ο πρώτος προσαρμόστηκε στην οδηγία 2003/8/ΕΚ), τα ακόλουθα δικαιώματα:
υπηρεσίες διερμηνείας,
μετάφραση εγγράφων,
οδοιπορικά οσάκις είναι υποχρεωτική η αυτοπρόσωπη παρουσία,
υπεράσπιση από δικηγόρο και εκπροσώπηση από δικαστικό πληρεξούσιο (Procurador), ακόμη και όταν αυτή δεν είναι υποχρεωτική, εάν το δικαστήριο εκτιμά ότι είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των διαδίκων.

**- Ποιος δικαιούται νομική συνδρομή;**

Γενικά, νομική συνδρομή δικαιούνται οι πολίτες που εμπλέκονται σε οποιαδήποτε δικαστική διαδικασία ή προτίθενται να την κινήσουν και δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα προκειμένου να προσφύγουν στη δικαιοσύνη.

Για να γίνει δεκτό ότι ένα φυσικό πρόσωπο δεν διαθέτει επαρκή οικονομικά μέσα, πρέπει να αποδείξει ότι το σύνολο των ετήσιων οικογενειακών εσόδων του δεν υπερβαίνει το διπλάσιο του «δημόσιου δείκτη εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» (IPREM) ο οποίος ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.
Για τα νομικά πρόσωπα, το φορολογητέο εισόδημα που υπόκειται στον φόρο εταιριών δεν πρέπει να υπερβαίνει το τριπλάσιο του «δημόσιου δείκτη εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» σε ετήσια βάση.
Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, συνεκτιμώνται και άλλες εξωτερικές ενδείξεις της πραγματικής οικονομικής δυνατότητας του αιτούντα.
Για τα φυσικά πρόσωπα προβλέπονται εξαιρέσεις λόγω αναπηρίας ή/και οικογενειακής κατάστασης, στο πλαίσιο των οποίων επιτρέπεται υπέρβαση των ανωτέρω ορίων εισοδήματος. (Επί του παρόντος, δυνάμει της πρόσθετης διάταξης 28 του νόμου περί γενικού κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2009, κατά τη διάρκεια του 2009 ο «δημόσιος δείκτης εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» ανέρχεται σε 7.381,33 ευρώ ετησίως.)
Ειδικότερα, νομική συνδρομή δικαιούνται:
Οι Ισπανοί πολίτες, οι υπήκοοι των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι υπήκοοι τρίτων χωρών που κατοικούν στην Ισπανία, εφόσον αποδεικνύουν ότι δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα προκειμένου να προσφύγουν στη δικαιοσύνη.
Οι διοικητικοί φορείς και οι κοινοί οργανισμοί κοινωνικής πρόνοιας.
Τα ακόλουθα νομικά πρόσωπα, εφόσον αποδεικνύουν ότι δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα προκειμένου να προσφύγουν στη δικαιοσύνη:
Ενώσεις κοινωφελούς σκοπού.
Ιδρύματα εγγεγραμμένα στο αντίστοιχο διοικητικό μητρώο.
Για υποθέσεις εργατικού δικαίου: οι εργαζόμενοι και οι δικαιούχοι παροχών από το σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων.
Για υποθέσεις ποινικού δικαίου: δικαιούνται δωρεάν συνδρομή από δικηγόρο και αντίκλητο (Procurador) όλοι οι πολίτες, συμπεριλαμβανομένων των υπηκόων τρίτων χωρών, εφόσον αποδεικνύουν ότι δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα προκειμένου να προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ακόμη και αν δεν κατοικούν νόμιμα στην ισπανική επικράτεια.
Για υποθέσεις διοικητικού δικαίου: οι υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι αποδεικνύουν ότι δεν διαθέτουν επαρκή οικονομικά μέσα προκειμένου να προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ακόμη κι αν δεν κατοικούν νόμιμα στην ισπανική επικράτεια, δικαιούνται δωρεάν συνδρομή από δικηγόρο και αντίκλητο (Procurador) σε κάθε υπόθεση σχετική με αίτηση χορήγησης ασύλου και με τον νόμο περί αλλοδαπών (και στις προηγηθείσες διοικητικές διαδικασίες).

**- Πρόσθετες πληροφορίες**

**- Προϋποθέσεις χορήγησης νομικής συνδρομής**

**Φυσικά πρόσωπα**

Το σύνολο των ετήσιων οικογενειακών εσόδων δεν πρέπει να υπερβαίνει το διπλάσιο του «δημόσιου δείκτη εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» ο οποίος ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.
Εφόσον τα έσοδα υπερβαίνουν το διπλάσιο του «δημόσιου δείκτη εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» πλην όμως δεν υπερβαίνουν το τετραπλάσιο, η Επιτροπή Νομικής Συνδρομής δύναται να συνεκτιμήσει την οικογενειακή κατάσταση του αιτούντος (αριθμός τέκνων ή προστατευόμενων μελών, κατάσταση υγείας, αναπηρία, οικονομικές υποχρεώσεις, έξοδα που προκύπτουν από την κίνηση της διαδικασίας ή άλλες περιστάσεις) και, σε κάθε περίπτωση, εφόσον ο αιτών είναι πολύτεκνος ειδικής κατηγορίας, να του χορηγήσει κατ' εξαίρεση το ευεργέτημα της πενίας.
Ο διάδικος πρέπει να υπερασπίζεται τα δικαιώματα και συμφέροντά του.

**Νομικά πρόσωπα**

Πρέπει να είναι ενώσεις κοινωφελούς σκοπού ή ιδρύματα εγγεγραμμένα στο αντίστοιχο διοικητικό μητρώο.
Το φορολογητέο εισόδημα που υπόκειται στο φόρο εταιριών δεν πρέπει να υπερβαίνει το τριπλάσιο του «δημόσιου δείκτη εισοδημάτων πολλαπλού σκοπού» σε ετήσια βάση.
Με την έναρξη ισχύος του οργανικού νόμου 1/2004 περί ολοκληρωμένων μέτρων προστασίας από τη σεξιστική βία (Ley Orgánica 1/2004 de Medidas de Protección Integral contra la violencia de género), αναγνωρίζεται στις γυναίκες οι οποίες είναι θύματα σεξιστικής βίας άμεση και πλήρης νομική συνδρομή, όχι μόνο στο πλαίσιο των δικαστικών αλλά και των διοικητικών διαδικασιών που συνδέονται με τη σεξιστική βία (συνεπώς και ενώπιον των αστυνομικών αρχών), έως την πλήρη εκτέλεση της απόφασης, χωρίς να έχει προηγηθεί αίτηση νομικής συνδρομής. Τούτο σημαίνει ότι η νομική συνδρομή δεν είναι δυνατόν σε καμία περίπτωση να αποτελεί πρόσκομμα για την άσκηση του δικαιώματος υπεράσπισης και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, η οποία πρέπει να παρέχεται στο θύμα ασχέτως αν αυτό υπέβαλε αίτηση νομικής συνδρομής. Παρά ταύτα, εξυπακούεται ότι δωρεάν νομική συνδρομή χορηγείται μόνον εφόσον εκ των υστέρων, στη διάρκεια πλέον της δικαστικής διαδικασίας, η ενδιαφερόμενη αποδείξει ότι συντρέχουν πράγματι οι προϋποθέσεις να της χορηγηθεί το εν λόγω ευεργέτημα σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του νόμου περί νομικής συνδρομής και του σχετικού κανονιστικού διατάγματος, όπως αυτός τροποποιήθηκε με την τελική διάταξη 6 του οργανικού νόμου 1 της 28ης Δεκεμβρίου 2004 περί ολοκληρωμένων μέτρων προστασίας από τη σεξιστική βία.

**¿Σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να καταβάλει ο ηττηθείς διάδικος τα έξοδα του νικήσαντος διαδίκου;**

Σε αστικές διαφορές, η καλούμενη «επιδίκαση των εξόδων» ρυθμίζεται από τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, άρθρα 394 έως 398.
Σε αναγνωριστικές αγωγές, τα έξοδα του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου βαρύνουν το μέρος του οποίου απορρίφθηκαν όλοι οι ισχυρισμοί, εκτός εάν το δικαστήριο εκτιμήσει αιτιολογημένα ότι η υπόθεση εγείρει σοβαρές αμφιβολίες, νόμω ή ουσία.
Σε περίπτωση μερικής αποδοχής ή απόρριψης των ισχυρισμών, κάθε διάδικος βαρύνεται με τα έξοδά του ενώ τα κοινά έξοδα καταβάλλονται εξ ημισείας, εκτός εάν συντρέχει ουσιαστικός λόγος να επιδικαστούν σε έναν από τους διαδίκους διότι κρίνεται ότι ενήργησε κακόπιστα.
Όταν τα έξοδα επιδικάζονται στον ηττηθέντα διάδικο, ο ηττηθείς διάδικος υποχρεούται να καταβάλει, εκ των δαπανών που αντιστοιχούν σε αμοιβές δικηγόρων και λοιπών επαγγελματιών οι οποίες δεν υπόκεινται σε καθεστώς ελέγχου, συνολικό ποσό το οποίο δεν υπερβαίνει το εν τρίτο της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς ανά διάδικο, τη δικαστική δαπάνη του οποίου καταδικάστηκε να καταβάλει. Εν προκειμένω, οι απαιτήσεις που δεν έχουν αποτιμηθεί σε κόστος εκτιμώνται σε 18.000 ευρώ, εκτός εάν, λόγω της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, το δικαστήριο αποφασίσει άλλως.
Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν ισχύουν οσάκις το δικαστήριο κρίνει ότι ο διάδικος στον οποίο επιδικάζονται τα έξοδα ενήργησε κακόπιστα.
Όταν ο διάδικος στον οποίο επιδικάζονται τα έξοδα τυγχάνει του ευεργετήματος της πενίας, υποχρεούται να καταβάλει μόνο τα έξοδα υπεράσπισης του αντιδίκου στις περιπτώσεις που αναφέρονται ρητά στον νόμο περί νομικής συνδρομής (Ley de Asistencia Jurídica Gratuita).
Σε καμία περίπτωση δεν καταδικάζεται στην καταβολή των δικαστικών εξόδων η εισαγγελική αρχή (Ministerio Fiscal), στις δίκες στις οποίες παρεμβαίνει ως διάδικος.

**Αμοιβές εμπειρογνωμόνων**

Οι εμπειρογνώμονες που παρίστανται στο δικαστήριο καλούνται πραγματογνώμονες. Κάθε ανώτερο δικαστήριο τηρεί κατάλογο πραγματογνωμόνων.
Στην παράγραφο 4º του άρθρου 241.1 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, γίνεται ειδική μνεία στις «αμοιβές εμπειρογνωμόνων και λοιπές αποζημιώσεις που καταβάλλονται σε πρόσωπα που παρεμβαίνουν στη δίκη», οι οποίες συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό των δικαστικών εξόδων. Εδώ περιλαμβάνονται οι δαπάνες στις οποίες υποβάλλονται τα πρόσωπα που δεν είναι διάδικοι, πλην όμως υποβάλλονται σε δαπάνες προκειμένου να παραστούν στη δίκη και να παράσχουν συγκεκριμένη υπηρεσία.

Στο άρθρο 243 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προβλέπεται ότι, σε όλες τις βαθμίδες και ανεξαρτήτως διαδικασίας, ο υπολογισμός των εξόδων διενεργείται από τον γραμματέα του δικαστηρίου στο οποίο εκδικάζεται η διαφορά. Δεν περιλαμβάνονται στον υπολογισμό δαπάνες που αντιστοιχούν σε δικόγραφα ή πράξεις που στερούνται χρησιμότητας, είναι περιττές ή δεν επιτρέπονται από τον νόμο, ούτε αμοιβές δικηγόρων για υπηρεσίες οι οποίες δεν περιγράφονται αναλυτικά ή δεν αφορούν τη συγκεκριμένη υπόθεση.
Ο γραμματέας του δικαστηρίου μειώνει το ύψος της αμοιβής δικηγόρων και λοιπών επαγγελματιών που δεν υπόκεινται σε καθεστώς ελέγχου, εφόσον το συνολικό ποσό της αξίωσης υπερβαίνει το εν τρίτο της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς και το δικαστήριο δεν έχει κρίνει ότι ο διάδικος στον οποίο επιδικάζεται η δικαστική δαπάνη ενήργησε κακόπιστα.
Επίσης, δεν περιλαμβάνονται τα έξοδα πράξεων ή παρεμπιπτουσών αγωγών τα οποία έχουν επιδικαστεί ρητά στον διάδικο που ευνοείται από την απόφαση περί επιδίκασης των εξόδων στην κύρια αγωγή.

**- Αμοιβές μεταφραστών και διερμηνέων**

Δεν υπάρχει επίσημος τιμοκατάλογος για νομικές μεταφράσεις και διερμηνείες. Οι ορκωτοί διερμηνείς καθορίζουν ελεύθερα την αμοιβή για τις υπηρεσίες που παρέχουν, υποχρεούνται ωστόσο να κοινοποιούν τον ισχύοντα τιμοκατάλογο για τις υπηρεσίες τους στο γραφείο διερμηνείας και στην αντίστοιχη τοπική αντιπροσωπεία της κυβέρνησης. Η κοινοποίηση γίνεται τον Ιανουάριο κάθε έτους.

**- Σχετικοί σύνδεσμοι**

Ισπανική δημόσια φορολογική υπηρεσία/ΦΠΑ

**- Σχετικά έγγραφα**

Ισπανική έκθεση σχετικά με την έρευνα για τη διαφάνεια των δικαστικών εξόδων PDF (640 Kb) en

Τελευταία επικαιροποίηση: 17/01/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.